

EHF Asbl Rue Joseph II

Nr 106

1000 Bruxelles

Belgium

Email: info@eurohellenic-foundation.eu

URL: www.eurohellenic-foundation.eu

2^η Ημερίδα για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο Εξωτερικό

Προοπτικές της εκπαίδευσης στην Ευρώπη - Προτάσεις των φορέων της ομογένειας

Σάββατο 16 Μαρτίου 2024, Maison de la Grèce, 9 rue Mesnil, 75116 Paris

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η 2^η Ημερίδα για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο εξωτερικό, το Σάββατο 16 Μαρτίου 2024, με θέμα: «**Προοπτικές της Εκπαίδευσης στην Ευρώπη: Προτάσεις των φορέων της Ομογένειας**». Την ημερίδα συνδιοργάνωσαν το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Ελληνισμού (Ε.Η.Φ.) και η Ελληνική Κοινότητα Παρισίων (C.H.P.E.), παρέχοντας και τη φιλοξενία στο “Ελληνικό Σπίτι” στο Παρίσι.

Στην ημερίδα αυτή συμμετείχαν εκπρόσωποι από Συλλόγους Γονέων και εκπρόσωποι Ελληνικών Κοινοτήτων από τη Γερμανία, τη Γαλλία και το Βέλγιο, όπως και εκπαιδευτικοί αποσπασμένοι στις Μονάδες Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης του εξωτερικού. Την Ελληνική Πολιτεία εκπροσώπησαν δια ζώσης ο Πρέσβης της Ελλάδας στη Γαλλία, κ. Ζεβελάκης. Την ημερίδα χαιρέτισαν, πέραν των εκπροσώπων των Δ.Σ. των δύο συνδιοργανωτών, ο αντιπρόσωπος της Ιεράς Μητρόπολης Γαλλίας, Θεοφιλέστατος επίσκοπος Ρηγίου κ. Ειρηναίος και ο Πρόεδρος της Κυπριακής Κοινότητας Γαλλίας κ. Μαυρομάτης. Από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού της Ελλάδας την ημερίδα χαιρέτισαν ο Γενικός Διευθυντής της Δ.Ι.Π.Ο.Δ.Ε. κ. Πασσάς και η Προϊσταμένη της Δ.Ι.Π.Ο.Δ.Ε. κα. Μπερνίκου, οι οποίοι συμμετείχαν και σε ορισμένες συζητήσεις κατά τη διάρκεια της ημερίδας. Συμμετείχαν επίσης ο Πρόεδρος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας (ΚΕΓ), ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ., κ. Παπαγγελής και διαδικτυακά ο Αναπληρωτής Πρόεδρος του ΚΕΓ, κ. Κουτσογιάννης. Η Αναπλ. Συντονίστρια του Συντονιστικού Γραφείου Εκπαίδευσης Βρυξελλών κα. Κολλάρα απηύθυνε χαιρετιστήρια επιστολή. Την ημερίδα παρακολούθησε ο Διευθυντής του Γραφείου Τύπου και Δημόσιας Διπλωματίας της Πρεσβείας

της Ελλάδας στη Γαλλία κ. Γεωργιάδης, ενώ η δημοσιογραφική κάλυψη έγινε από τον κ. Γιαννόπουλο, δημοσιογράφο του news247.gr.

Σε μια γεμάτη αίθουσα για περισσότερες από εννέα ώρες συζητήθηκαν όλα τα καίρια ζητήματα που απασχολούν τους άμεσα εμπλεκόμενους, όπως λ.χ. γονείς και εκπαιδευτικούς, από όλες τις χώρες που συμμετείχαν. Ο αριθμός των συμμετεχόντων ήταν ιδιαίτερα μεγάλος και από πολλές ενδιαφερόμενες πλευρές για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο εξωτερικό και για τις τρεις βασικές ενότητες της ημερίδας, δηλ. α.) *Παρουσίαση των εκπαιδευτικών μονάδων σε Γαλλία, Γερμανία, Βέλγιο*, β.) *Ελληνική Νομοθεσία και Ομογένεια σε σχέση με την εκπαίδευση*, και γ.) *Εκπαιδευτικοί και μέθοδοι διδασκαλίας*.

Τα συμπεράσματα είτε από τις επιμέρους εισηγήσεις (το πρωί), είτε από τις εποικοδομητικές και ζωντανές συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης (το απόγευμα), μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

ΓΕΝΙΚΑ	<ol style="list-style-type: none">1. Η Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο εξωτερικό εξυπηρετεί δύο πρωταρχικές ανάγκες. Κατά πρώτον, <i>το αυτονόητο δικαίωμα όλων των παιδιών να μάθουν σωστά τη μητρική τους γλώσσα</i>, όπου κι αν βρίσκονται και να γνωρίσουν τον ελληνικό πολιτισμό, τις παραδόσεις και τις αξίες του (αναπτύσσοντας εθνική και πολιτιστική ταυτότητα), κάτι που όπως τονίστηκε <i>είναι και Συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα</i>. Κατά δεύτερον, τα ελληνικά σχολεία του εξωτερικού είναι πρεσβευτές της γλώσσας και της ελληνικής κουλτούρας στο εξωτερικό, <i>λειτουργώντας ουσιαστικά ως κυψέλες ελληνικού πολιτισμού στο εξωτερικό</i>.2. Τρεις είναι οι βασικοί πυλώνες της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης του εξωτερικού: (I.) <i>γονείς</i>, (II.) <i>εκπαιδευτικοί</i> και, (III.) <i>ελληνική Πολιτεία</i>, μέσω των Υπουργείων Παιδείας, Εξωτερικού και Οικονομικών. Οι πυλώνες αυτοί, ιδανικά, θα πρέπει να επωμίζονται ισάξια και να στηρίζουν ισοδύναμα το μεγάλο αυτό βάρος και ευθύνη απέναντι στην επόμενη γενιά των Ελλήνων του εξωτερικού. Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη ανάλυση για να αντιληφθεί κανείς <i>τη ζημιά που θα γίνει αν ένας από τους τρεις αυτούς πυλώνες εκλείψει ή αδιαφορήσει για το μερίδιο ευθύνης που έχει</i>.
ΔΟΜΗ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	<ol style="list-style-type: none">3. Είναι <i>απαραίτητη η συνεργασία και η τακτική επικοινωνία μεταξύ των τριών αυτών πυλώνων</i>, για να εντοπίζονται εγκαίρως τα προβλήματα και να επιλύονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Έτσι, εκφράστηκε <i>ομόφωνα η πρόταση για τη σύσταση μόνιμης και διαρκούς επιτροπής φορέων</i>, για κάθε χώρα, η οποία θα έχει <i>συναντήσεις με εκπροσώπους του Υπουργείου Παιδείας σε τακτά χρονικά διαστήματα</i> και θα συζητά τα προβλήματα που της υποβάλλουν οι εκπρόσωποι των φορέων. Η πρόταση αυτή κατατέθηκε και συζητήθηκε και με τον Γενικό Διευθυντή της Δ.Ι.Π.Ο.Δ.Ε. κ. Πασσά.4. Διατυπώθηκε επίσης το αίτημα <i>να ενημερώνονται οι φορείς λειτουργίας ή/και εποπτείας των εκπαιδευτικών δομών</i> (είτε Σύλλογοι Γονέων, είτε Κοινότητες) στη

σωστή χρονική στιγμή, και όχι εκ των υστέρων, όπως λ.χ. για τις εκτιμήσεις του Συντονιστικού Γραφείου σχετικά με τις ανάγκες των σχολείων. Ο κ. Πασσάς υποσχέθηκε ότι θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για ανοικτό διάλογο επικοινωνίας με γονείς και εκπαιδευτικούς.

5. Ο διάλογος μεταξύ των γονέων/φορέων αλλά και των στελεχών του Υπουργείου, ανέδειξε το στεγαστικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα σχολεία στη Γερμανία ως ένα από τα κορυφαία ζητήματα της εκπαίδευσης στο εξωτερικό. Η μείωση που παραιτείται την τελευταία δεκαετία τόσο του αριθμού των Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας (ΤΕΓ), όσο και των ημερήσιων σχολείων πλήρους προγράμματος, είναι άμεσα συνδεδεμένη με το πρόβλημα στις περιοχές όπου ενοικιάζονται κτίρια. Αναφέρθηκαν ιδιαίτερα στο φλέγον ζήτημα των δύο σχολείων του Μονάχου στο κτίριο «ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ», του οποίου η λειτουργία απειλείται και επικεντρώθηκαν στην έλλειψη συνεννόησης και συνεργασίας με τους γονείς λόγω της αδυναμίας επικοινωνίας με τους εκπροσώπους της Ελληνικής Πολιτείας στο Μόναχο.

6. Βασικά προβλήματα των σχολείων του εξωτερικού είναι (α.) η υποστελέχωση και (β.) εκπαιδευτικά ζητήματα που σχετίζονται με το σύστημα κάθε χώρας.

Να σημειωθεί ότι σχετικά με το σημείο (α.), η κα. Μπερνίκου από τη Δ.Ι.Π.Ο.Δ.Ε. τόνισε πως φέτος υπήρξαν πολύ λίγες αιτήσεις για απόσπαση στο εξωτερικό, κάπου στις 380. Ωστόσο, δεν υπάρχει κάποια ενημέρωση για αύξηση του επιμισθίου, που σαφώς θα ήταν ένα σοβαρό κίνητρο, για να έρθουν εκπαιδευτικοί στην Ευρώπη. Αναφορικά με το σημείο (β.) οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι η κάθε χώρα και κάθε περιοχή πρέπει να αντιμετωπίζεται διαφορετικά. Η λογική του ενός συστήματος εκπαίδευσης για όλους στην Ευρώπη, και πόσο μάλλον γενικά στο εξωτερικό, είναι στρεβλή και ανεφάρμοστη. Περιοχές με παράδοση χρόνων στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση και στήριξη από τις ντόπιες αρχές, όπως π.χ. η Βαυαρία, δεν είναι δυνατόν να μπαίνουν στην ίδια μοίρα με περιοχές που δεν έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά. Είναι άλλο πεδίο εφαρμογής η διδασκαλία της μητρικής γλώσσας σε ΤΕΓ, και άλλο πράγμα, δομικά και λειτουργικά, η ελληνική παιδεία που προσφέρεται στα ελληνόγλωσσα ημερήσια σχολεία του εξωτερικού. Και οι δύο κατευθύνσεις έχουν εξαιρετική αξία για τα ελληνόπουλα, αλλά εξυπηρετούν διαφορετικές ανάγκες.

7. Στην κατεύθυνση βελτίωσης των συνθηκών λειτουργίας των εκπαιδευτικών δομών διαπιστώθηκε η ανάγκη επανεξέτασης από την ελληνική Πολιτεία των Διακρατικών Συμφωνιών, όπου υπάρχουν. Ιδιαίτερα δε για τη Γαλλία που υπάρχουν μόνον ΤΕΓ, οι φορείς επιθυμούν την αναγνώριση της διδασκαλίας από τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς από το γαλλικό σύστημα, ώστε να μπορούν οι μαθητές, παντού όπου υπάρχουν ΤΕΓ, να δίνουν εξετάσεις για την ελληνική ως ξένη γλώσσα επιλογής τους στο *Baccalauréat*. Τέλος, θα πρέπει να γίνουν συντονισμένες ενέργειες για τη χρηματοδότηση των ΤΕΓ από ευρωπαϊκά προγράμματα.
8. Υπάρχει ανάγκη για άμεση επανεξέταση του Νόμου που ορίζει τις αρμοδιότητες των φορέων λειτουργίας των ΤΕΓ και επανασχεδιασμός του ρόλου τους, όπως και των κριτηρίων επιλογής των φορέων. Επί του παρόντος, δεν είναι σαφές το νομικό πλαίσιο που να προσδιορίζει πως επιλέγεται ο φορέας και ποια η δικαιοδοσία του.
9. Δημιουργήθηκε και παρουσιάστηκε ένα ερωτηματολόγιο για τα ΤΕΓ, το οποίο στην αρχή της σχολικής χρονιάς να απευθύνεται στους εκπροσώπους των φορέων των ΤΕΓ. Έτσι, θα μπορεί να δημιουργηθεί μια τράπεζα δεδομένων για τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των ΤΕΓ. Η χαρτογράφηση αυτή των ΤΕΓ σε Γαλλία και Βέλγιο, έχει προχωρήσει σε ικανοποιητικό βαθμό. Η αντίστοιχη προσπάθεια για τα ΤΕΓ της Γερμανίας –εγχείρημα δύσκολο μεν, αλλά όχι ακατόρθωτο– θα πρέπει να οργανωθεί σταδιακά και συστηματικά για να υπάρχει Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση στο πεδίο αυτό.

10. Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς διατυπώθηκαν οι ακόλουθες προτάσεις, τόσο από τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς, αποσπασμένους στο Παρίσι, όσο και από την εκπρόσωπο της ΕΛΜΕ Βαυαρίας:

- *Αύξηση του επιμισθίου* ώστε να ανταποκρίνεται στο τρέχον κόστος ζωής στο εξωτερικό (ειδικά για τη δυτική Ευρώπη) και παράταση του και στο 5ο έτος της απόσπασης.
- *Εκσυγχρονισμός των διδακτικών εγχειριδίων για όλες τις βαθμίδες*, που συχνά είναι ανεπαρκή και παρωχημένα, ειδικά για παιδιά που έχουν μικρή επαφή με τις αναφορές στην ελληνική πραγματικότητα (λ.χ. αναφορά σε αυτά ονομάτων Δημοσίων Οργανισμών, κτλ.).
- *Αναγνώριση των πολλαπλών διοικητικών καθηκόντων των υπευθύνων των ΤΕΓ* με ελάφρυνση του διδακτικού τους ωραρίου και μοριοδότηση.
- *Διευκόλυνση των εκπαιδευτικών για την ανεύρεση στέγης και καθοδήγηση για το πρώτο δύσκολο διάστημα προσαρμογής.*
- *Επιμόρφωση των αποσπασμένων εκπαιδευτικών πριν τη μετάβαση στη χώρα απόσπασής τους για να ανταπεξέλθουν στα νέα για αυτούς καθήκοντα.*

11. Σχετικά με την ειδική επιμόρφωση και κατάρτιση για τους εκπαιδευτικούς που αποσπώνται στο εξωτερικό, από πλευράς του Κ.Ε.Γ. τονίσθηκε ότι χρειάζεται ένα συνολικό σχέδιο για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό, μέρος του οποίου θα πρέπει να είναι και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Το Κ.Ε.Γ. έχει προγράμματα επιμόρφωσης, όπως ανακοίνωσαν ο καθ. κ. Παπαγγελής και ο κ. Κουτσογιάννης, αλλά και ετοιμάζει ένα πρόγραμμα-πλαίσιο για τα σχολεία ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης εξωτερικού που θα λαμβάνει υπόψιν τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε περιοχής. Ωστόσο, είναι απαραίτητος ο καλύτερος συντονισμός με όλα τα συνδεδεμένα μέλη (εκπαιδευτικοί, Κ.Ε.Γ., Υπουργείο). Τέλος, τονίσθηκε η ανάγκη για δημιουργία διαδικτυακών κοινοτήτων εκπαιδευτικών.

12. Κοινή θέση ήταν ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αποσπώνται από την Ελλάδα, αλλά αν είναι επιτακτική ανάγκη (λ.χ., μη-ύπαρξη ενδιαφέροντος για συγκεκριμένες ειδικότητες) η πρόσληψη ωρομίσθιων και επιτόπιου προσωπικού πρέπει να είναι η εντελώς τελευταία λύση. Η δε πρόσληψή τους πρέπει να γίνεται με την ίδια διαδικασία όπως και στην Ελλάδα, δηλ. θα πρέπει να υπάρχουν αυστηρά κριτήρια και ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της χώρας (π.χ. αυξημένη γερμανομάθεια).

Οι συμμετέχοντες με ικμάδα αντάλλαξαν απόψεις και απέδειξαν το ειλικρινές ενδιαφέρον που υπάρχει από όλες τις πλευρές για τα ελληνικά σχολεία του εξωτερικού.

Στο τέλος της ημερίδας τονίστηκε από όλους η ανάγκη διαρκούς επικοινωνίας και αλληλοϋποστήριξης των φορέων και των εκπροσώπων από όλες τις χώρες, καθώς τα περισσότερα προβλήματα είναι κοινά.

Ελπίδα και ευχή όλων ήταν στην επόμενη ημερίδα, τα παραπάνω θέματα να έχουν δρομολογηθεί (αν όχι να έχουν λυθεί) και να υπάρχουν εκπρόσωποι/φορείς και από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες όπου υπάρχουν δομές Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης.